

**Ministerstvo zemědělství
Úsek lesního hospodářství**

Zpráva

o stavu lesa

**a lesního hospodářství
České republiky**

SOUHRN

Stav k 31. 12. 2002

● Podíl lesního hospodářství na tvorbě HPH stagnoval

Vlivem poklesu cen surového dříví, snížení dodávek surového dříví i změny struktury dodávek surového dříví ve prospěch obtížněji zpeněžitelných listnatých sortimentů došlo k meziročnímu mírnému poklesu podílu lesního hospodářství na tvorbě HPH.

Skutečný celkový význam lesního hospodářství pro národní ekonomiku nelze zatím plně vyjádřit. Příčinou je nedořešená otázka oceňování funkcí lesa jako nenahraditelné složky životního prostředí.

Hrubá přidaná hodnota v základních cenách

Rok	HPH	z toho lesní hospodářství	
	mld. Kč	mld. Kč	%
2001	1 951,7	20,4	1,05
2002	2 048,3	19,9	0,97

Pramen: Český statistický úřad

● Veřejným zájmem je trvalé a vyrovnané využívání všech funkcí lesa

Les je přirozeně stabilizujícím prvkem životního prostředí. K základním cílům úseku lesního hospodářství proto patří prosazení polyfunkčního obhospodařování lesů při trvalém zachování a postupném zvyšování funkčního potenciálu lesů a jeho racionální vyvážené využívání v souladu s dlouhodobými veřejnými zájmy. Víceúčelový způsob obhospodařování lesů je postavený na ekologické stabilitě a trvalosti lesních ekosystémů.

● Změna držby lesů pokračovala

Restituční proces spěje k závěru. Většina restitučních nároků byla již vypořádána. V současné době jsou řešeny právně složité případy, které jsou projednávány soudně.

Vývoj držby lesů v %

Lesy	1990	2001	2002
státní	95,8	61,5	60,7
obecní a krajské	-	14,6	15,0
lesní družstva	-	0,9	1,0
ostatní soukromé	0,1	23,0	23,3
zemědělská družstva	4,1	-	-

*Pramen: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů,
Lesy České republiky, s.p., Ministerstvo zemědělství*

● Objem nahodilých těžeb se zvýšil

V důsledku nepříznivých klimatických podmínek došlo k nárůstu nahodilých těžeb. Zvýšené poškození lesa bylo způsobeno abiotickými vlivy, zejména v důsledku větrného polomu v závěru roku.

Nahodilé těžby podle druhů

rok	objem nahodilé těžby (tis. m ³)				
	živelní	exhalační	hmyzová	ostatní	celkem
2000	1 861	56	300	269	2 486
2001	1 488	56	231	598	2 373
2002	2 590	20	200	140	2 950

Pramen: Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti

● Podpory lesního hospodářství ze státního rozpočtu jsou vyrovnané

Výše finančních prostředků ze státního rozpočtu vyčleněných pro lesní hospodářství zůstala srovnatelná s předchozími lety. Významněji vzrostlo čerpání podpor do lesního hospodářství z prostředků SFŽP.

Podpory lesního hospodářství v mil. Kč

	2000	2001	2002
závazky státu podle lesního zákona	275	275	284
z toho: meliorace a hrazení bystřin	125	125	124
náklady na činnost odborného lesního hospodáře	105	110	119
náklady na zpracování lesních hospodářských osnov	34	30	29
finanční příspěvky pro vlastníky lesa	567	359	388
z toho: zalesnění, zajištění a výchova porostů	206	242	221
zajištění mimoprodukčních funkcí lesa	179	45	32
vyhotovení lesních hospodářských plánů	82	2	79
hrazení bystřin	43	1	0
obnova lesů poškozených imisemi	26	28	22
služby pro vlastníky lesa	119	107	112
z toho: letecké vápnění a hnojení	75	70	68
letecká hlídková a hasební činnost	26	15	15
finanční podpory na změnu struktury zemědělské výroby zalesněním	77	100	89
poskytnutá dotace úroků z úvěrů lesního hospodářství	21	24	37
podpory hospodaření ve vojenských lesích	59	66	61
podpory z prostředků Státního fondu životního prostředí /SFŽP/	53	61	126
podpory celkem	1 171	992	1 097

Pramen: Ministerstvo zemědělství

● Finanční příspěvky z rozpočtu MZe meziročně poklesly

Meziročně poklesl počet podaných žádostí na vlastní hospodaření v lesích financovaných z rozpočtu Ministerstva zemědělství o 10 %. Od roku 1997, kdy byl zaveden současný systém podpor v lesním hospodářství, došlo poprvé k meziročnímu poklesu zájmu vlastníků. Příčiny tohoto poklesu bude možno exaktně vyhodnotit až po delším časovém období.

Finanční příspěvky na hospodaření v lesích v Kč/ha

Vlastnictví	2000	2001	2002
státní	3	4	2
obecní	338	334	297
soukromé	209	255	226
průměr	106	123	101

Pramen: Ministerstvo zemědělství

● Vlastníci lesů v průměru dosáhli nižších hospodářských výsledků

Průměrný zisk vlastníků lesů z hektaru lesních pozemků (bez státních podpor) se proti minulému roku snížil. Vlastníkům lesů se daří eliminovat zvyšování hodnoty vstupů racionalizačními a strukturálními opatřeními.

*Hospodářský výsledek vlastníků lesa
(bez příspěvků na hospodaření v lesích) v Kč/ha*

Zisk před zdaněním	2000	2001	2002
státní lesy	406	410	247
obecní lesy	230	183	169
soukromé lesy	343	613	433
průměr	368	421	277

Pramen: Ministerstvo zemědělství

● Plocha zalesňovaných zemědělských půd se každoročně zvyšuje

Nároková dotace na zalesňování zemědělských půd, včetně zajištění nově vznikajících mladých lesních porostů, dosáhla výše 88,9 mil. Kč. Celkem bylo podáno přes 2 000 žádostí o tuto dotaci. Zalesněná plocha zemědělských pozemků byla nejvyšší od založení tohoto dotačního titulu a dosáhla výměry 1 203 ha.

Dotace na zalesňování zemědělských pozemků

Vlastnictví	2000		2001		2002	
	ha	mil. Kč	ha	mil. Kč	ha	mil. Kč
soukromé	616	28,8	764	36,3	821	32,3
obecní	283	16,4	327	16,6	382	13,8
ostatní	9	0,8	-	-	-	-
celkem	908	46,0	1 091	52,9	1 203	46,1

Pramen: Ministerstvo zemědělství

● O podporu podnikatelských úvěrů do lesního hospodářství není velký zájem

Konzervativní přístup lesního hospodářství se odráží ve zdrženlivosti v čerpání podnikatelských úvěrů podpořených Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. (PGRLF). Zájem lesnických podnikatelských subjektů o tyto formy podpory se stabilně udržuje na poměrně nízké úrovni.

Podpory lesního hospodářství z PGRLF

	Tj.	2000	2001	2002
celkem podáno žádostí	ks	39	46	36
z toho schváleno	ks	34	45	35
podpořené úvěry celkem	mil. Kč	172	190	195
poskytnutá dotace úroků	mil. Kč	21	24	37
poskytnutá garance úvěrů	mil. Kč	12	1	7
dospělé záruky	mil. Kč	25	6	5

Pramen: Ministerstvo zemědělství

● Kladné saldo zahraničního obchodu ČR se surovým dřívím se snížilo

Zvýšení dřevozpracujících kapacit na území ČR utlumilo potřebu exportu surového dříví do zahraničí.

Roční objem vývozu a dovozu surového dříví v mil. Kč

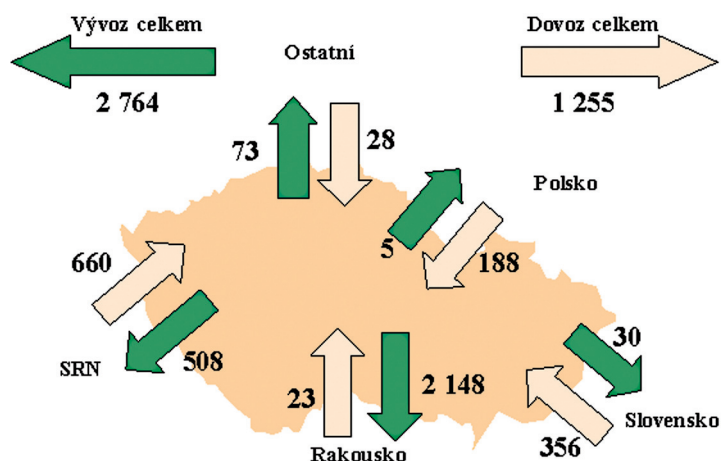
	2000			2001			2002		
	vývoz	dovoz	saldo	vývoz	dovoz	saldo	vývoz	dovoz	saldo
Celkem	4 076	1 636	2 440	4 366	1 349	3 017	4 042	1 493	2 549
z toho EU	3 716	1 035	2 681	4 248	859	3 389	3 943	811	3 132
CEFTA	125	466	-341	89	414	-325	72	569	-497

Pramen: Český statistický úřad

● Rozhodujícími obchodními partnery v obchodu se surovým dřívím bylo Rakousko a SRN

Podíl vývozu surového dříví do Rakouska a Spolkové republiky Německo dosahuje 97,6 % z hodnoty celkového vývozu a podíl dovozu v této komoditě dosahuje 54 %.

Vývoz a dovoz surového dříví v ČR (v tis. m³)

Pramen: Český statistický úřad

● Byla úspěšně zahájena certifikace trvale udržitelného hospodaření v lesích

Systém certifikace lesů podle systému PEFC, který je v České republice nejvíce rozšířen, je založen na principu regionální certifikace. Z praktických důvodů je za region pokládáno celé území České republiky. To umožňuje, aby se do certifikace zapojili i drobní soukromí vlastníci lesa a uživatelé lesních pozemků.

V roce 2002 činila celková plocha lesů certifikovaných v České republice podle systému PEFC 1 789 242 ha (t.j. cca dvě třetiny z celkové rozlohy lesů); z toho tvořily lesy nestátních vlastníků 245 tis. ha.

● Požární ochrana v lesním hospodářství se zaměřila na minimalizaci škod působených lesními požáry

Ochrana lesů před požáry na území ČR byla zaměřena na oblast prevence. Ministerstvo zemědělství financuje zabezpečení letecké hlídkové činnosti v rámci systému letecké hasičské služby, jako službu vlastníkům lesů.

Základní údaje o lesních požárech

	2000	2001	2002
škoda způsobená lesními požáry (mil.Kč)	19,9	6,8	9,1
uchráněné hodnoty lesů (mil. Kč)	332,4	120,6	136,9
počet požárů (včetně hašení)	1 499	483	604
rozloha lesních požárů (ha)	375	87	179

Pramen: Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

● Ochrana zdraví a bezpečnost při práci zůstaly sledovaným problémem

Těžba, soustředování a odvoz dřeva jsou v lesním hospodářství značně rizikovými činnostmi z hlediska ohrožení bezpečnosti a zdraví osob.

V lesním hospodářství došlo ke dvěma smrtelným úrazům. Často se na těchto případech podílí nekázeň a neodpovědnost samotných pracovníků k vlastnímu životu a zdraví.

Počet pracovních úrazů v lesním hospodářství

Rok	Celkem pracovní úrazy	z toho smrtelné úrazy
2000	1379	4
2001	994	7
2002	1119	2

Pramen: Odborový svaz DLV v ČR

● Lesnické meliorace a hrazení bystřin plnily funkci ochrany před povodněmi

Povodňové průtoky zasáhly povodí drobných vodních toků v odborné správě Lesů České republiky, s.p. v posledních letech opakovaně, a to v roce 1997, 1998, 2000 a 2002. Celkově povodňové škody na lesním majetku dosahují částky 1 700 mil. Kč.

Vynaložené náklady na odstraňování povodňových škod

období		1997	1998	1999	2000	2001	2002
z prostředků státního rozpočtu	mil.Kč	83	167	213	170	41	87
z vlastních zdrojů LČR, s.p.		38	43	45	52	137	159
Celkem		121	210	258	222	178	246

Pramen: Ministerstvo zemědělství, Lesy České republiky, s.p.

● Vyrovnaná produkce dřeva přispěla k trvale udržitelnému obhospodařování lesů

Těžba dřeva

těžba dřeva/rok		2000	2001	2002
jehličnatá	mil. m ³	12,85	12,68	13,01
listnatá		1,59	1,69	1,53
celkem		14,44	14,37	14,54
na 1 obyvatele	m ³	1,41	1,40	1,43
na 1 ha lesní půdy		5,48	5,45	5,50

Pramen: Český statistický úřad

Těžební možnosti

rok		2000	2001	2002
průměrné obmýetí	<i>v letech</i>	115,8	115,5	115,5
výměra lesů	<i>1000 ha</i>	2 637	2 639	2 643
celková zásoba dřeva	mil. m ³	630	638	641
celkový průměrný přírůst		16,8	16,8	16,8

Pramen: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

● Počet pracovníků v lesním hospodářství se snížil

Počet pracovníků lesního hospodářství se dále snížil. Trend poklesu pracovníků trvá nepřetržitě již od roku 1989. V roce 2002 počet pracovníků v lesním hospodářství klesl na úroveň 44 % počtu pracovníků lesního hospodářství v roce 1989. Při zachování objemu prací je zřejmé, že produktivita práce vzrostla více jak dvojnásobně. Meziročně došlo ke snížení o 4 102 pracovníků, tj. o 13,8 %.

Počty zaměstnanců v lesnických činnostech

rok	2000	2001	2002
lesní hospodářství celkem	32 264	29 804	25 702
z toho státní	7 508	7 081	6 290
soukromé	22 039	20 083	16 984
obecní	2 717	2 640	2 428

Pramen: Český statistický úřad

● Průměrná mzda zaměstnanců v lesním hospodářství vzrostla

Průměrná mzda zaměstnanců v lesním hospodářství vzrostla oproti předchozímu roku o 5,5 %. Tempo růstu průměrných mezd v lesnictví po delším období opět předstihlo růst mezd v průmyslu (nárůst o 1,3 %), tak i v celém národním hospodářství (nárůst o 1,0 %). Průměrná měsíční mzda v lesním hospodářství je však stále o 2 015 Kč nižší než průměrná mzda v národním hospodářství.

Měsíční průměrné mzdy v Kč

	2000	2001	2002	2002/2001
				%
lesnictví	11 491	12 109	12 772	105,5
z toho lesy státní	12 915	13 702	14 496	105,8
lesy soukromé	10 984	11 467	12 017	104,8
lesy obecní	11 712	12 743	13 588	106,6
průmysl	13 583	14 542	14 730	101,3
národní hospodářství celkem	13 491	14 642	14 787	101,0

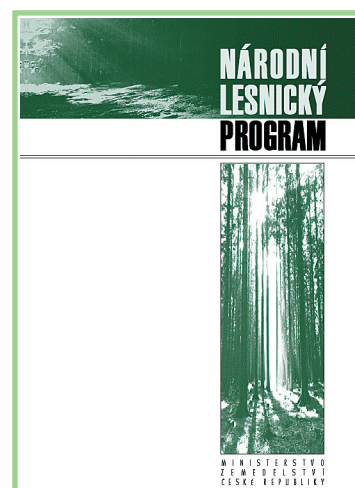
Pramen: Český statistický úřad, Ministerstvo zemědělství

● Národní lesnický program byl zpracován

Národní lesnický program /NLP/ byl ve spolupráci Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí dopracován ke konci roku 2002 ve smyslu usnesení vlády ČR č. 666 ze dne 3. července 2000.

Na jeho tvorbě se podílela řada vládních i nevládních organizací, které mají vztah k lesu a životnímu prostředí. Usnesením vlády ČR č. 53 ze dne 13. ledna 2003 se NLP stal jedním z rozhodujících nástrojů k realizaci záměrů formulovaných v „Koncepci lesnické politiky na období před vstupem ČR do EU“ a v lesnických zaměřených kapitolách „Státní politiky životního prostředí“.

Základním principem, z něhož NLP vychází, je obhospodařování lesů trvale udržitelným způsobem, při omezování administrativních zásahů státu na nevyhnutelné minimum, při motivačním působení státní lesnické politiky na podporu veřejných zájmů a při zvyšování odpovědnosti vlastníků lesů za svůj majetek.

**Ministerstvo zemědělství
Úsek lesního hospodářství**